

zen aan in de steden waar de kiwto's werden gevestigd. Deze opzet bleek al spoedig geen succes. Studenten gingen liever op kamers wonen, en voor zover zij in de convicten bleven wonen was het verschil met gewone studentenhuizen al spoedig nauwelijks nog merkbaar.²⁰

Deze ontwikkeling, gepaard gaande met de breed levende gematigd kerkkritische houding onder studenten en docenten, zeker na de benoeming van de behoudende bisschoppen A. Simonis (1970) en vooral J. Gijsen (1972), leidde ertoe dat bisschoppen en kloosteroversten nauwelijks of geen contact meer hadden met hun toekomstige pastores of kloosterlingen.

Het was de Roermondse bisschop Gijsen die deze kat de bel aan bond door de oprichting van een convict voor priesterstudenten in Rolduc (1972), waarna hij dit een jaar later uitbreidde tot een volledig grootseminarie. Daarmee trok hij tevens zijn erkenning van de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat als opleiding voor toekomstige priesters in: de opleiding was hem niet orthodox genoeg. Dankzij de steun van de participerende orden en congregaties kon de Heerlense hogeschool echter blijven bestaan. Ook de Rotterdamse bisschop Simonis, participant in de Amsterdamse hogeschool, ging er toe over zijn priesterstudenten naar Rolduc te sturen, zonder overigens zijn vertrouwen in de hogeschool op te zeggen. Voor zover de andere bisschoppen al de heroprichting van convicten in een of andere vorm hadden overwogen – het probleem van de vorming van priesterstudenten was nooit helemaal van tafel geweest –, maakte Gijsen hen dit nu voorlopig feitelijk onmogelijk: de meeste andere bisschoppen hadden er geen behoefte aan om op een of andere wijze met Gijsens beleid geïdentificeerd te worden. Pas in 1979 gingen de aartsbisschop van Utrecht, kardinaal J. Willebrands, die in 1976 B. Alfrink was opgevolgd, en de Groningse bisschop J. Möller samen over tot de oprichting van het Ariënsconvict in Utrecht.

De Bijzondere Bisschoppensynode van 1980 – door Rome bijeen-geroepen om de spanningen in de Nederlandse kerkprovincie op te lossen – bracht de kwestie van de priesteropleiding echter in een stroomversnelling. De besluiten van deze synode, die onder zware druk van Rome tot stand waren gekomen, eisten onder meer de oprichting van grootseminaries of minstens convicten, “die als echte seminaries fungeren, zij het dat een groot gedeelte van het onderwijs gegeven wordt op een Faculteit of Theologische Hogeschool die door de Heilige Stoel zijn erkend”.²¹

Op de achtergrond van dit besluit stond de vrees van Rome, maar in meerdere of mindere mate ook wel bij de Nederlandse bisschop-

20. Zo kochten de Franciscanen voor de huisvesting van hun studenten een groot aantal eengezinswoningen in een nieuwbouwwijk van De Bilt bij Utrecht, die zij binnen enkele jaren de een na de ander weer moesten verkopen. Een informatieve schets van deze ontwikkeling geeft M. Hendriks, *Vaarwel aan het clericaat*, Heerlen 1976.

21. ‘Slotdocument van de particuliere Synode van de Bisschoppen van Nederland, januari 1980’, in: *1-2-1 Informatiebulletin*, 8(1980), 69 (besluit 26). Dit is ook een belangrijke reden waarom de kiwto's streven naar kerkelijke erkenning op basis van *Sapientia christiana*.